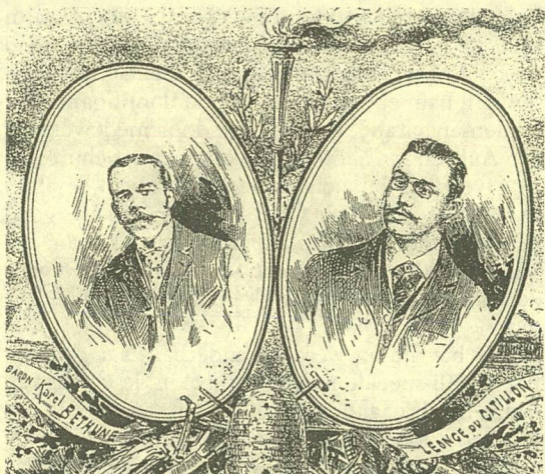

CASTILLON, Léonce du (Waregem 26 mei 1869 – Sint-Pieters-Jette 6 februari 1941).

Werd aanvankelijk Ducatillon of Du Catillon geschreven, maar bij vonnis van de rechtbank van Kortrijk op 29 februari 1924 officieel veranderd in Du Castillon.

Du Castillon ging tot zijn 16de naar het Sint-Jozefs-college in Tielt en hielp daarna in de drukkerij van zijn vader in Waregem. Als minderjarige was hij reeds werkzaam als drukker-uitgever van *Het Zondagsblad van Waereghem* dat verscheen vanaf december 1885 en dat in januari 1891 herdoopt werd in *Ons Vlaanderen*. Beide katholieke, Vlaamsgezinde en democratische weekbladen, waarin Du Castillon talrijke artikels publiceerde, werden vooral verspreid in Oost- en West-Vlaanderen. Hij werd ook drukker van het maandblad *Volk en Taal* uit Ronse (vanaf de vierde jaargang) en van het halfmaandlijks onderwijzersblad *Christene School* (in 1893). Uit zijn talrijke artikels blijkt al vroeg waar Du Castillon ideologisch thuishoorde: in een beweging waar godsdienstzin, sociale bewogenheid, antisocialisme, christen-democratie en flamingantisme hand in hand gingen. Ook als organisator was Du Castillon zeer bedrijvig. Belangrijk was zijn aandeel in de stichting van de Katholieke Vlaamsche Bond in Oudenaarde en van de **Vlaamsche Katholieke Landsbond**. Hij werd de stichter en bezieler van de Zuidvlaamsche Sprekersbond die totstandkwam op 11 januari 1892 te Kortrijk. Op de vele meetings van die verenigingen pleitte hij onverdroten voor de volkstaal, viel het socialisme aan, prees de oprichting van boerenbonden, ziekenfondsen, spaarkassen, volksbibliotheken enzovoort. Op het congres van de Vlaamsche Katholieke Landsbond dat te Brugge in augustus 1893 plaatsvond op initiatief van de Zuidvlaamsche Sprekersbond, pleitte Du Castillon voor de oprichting van een Vlaamse volkspartij binnen de katholieke partij. Maar daarvan kwam niets terecht, evenmin van de door Du Castillon bepleite samenwerking tussen de Landsbond, de Belgische Boerenbond en de Belgische Volksbond. Het kwam integendeel tot een breuk en de radicale elementen zoals Du Castillon gingen hun eigen weg.

Het programma van de Zuidvlaamsche Sprekers-

Drukker-uitgever en organisator Léonce du Castillon, hier afgebeeld in *Vlaamsch en Vrij* (28 mei 1893) met Karel Bethune, het hoofd van de Zuidvlaamse Sprekersbond waarvan Du Castillon stichter en bezieler was. (AMVC)

bond vertoonde veel gelijkenis met dat van de **Christene Volkspartij** uit Aalst, waarvan priester **Adolf Daens** de gangmaker werd. Er ontstonden dan ook vrij snel contacten tussen beide groepen en vanaf eind 1893 ijverden Du Castillon en zijn streekgenoot **Hector Plancquaert** voor de uitbouw van de onafhankelijke Christene Volkspartij in de provincies Oost- en West-Vlaanderen en nadien ook in Antwerpen en Brabant. Van dan af werkte Du Castillon geregeld mee aan de daensistische bladen: *Klokke Roeland*, *Het Land van Aalst* en *De Werkman* van Pieter Daens, *Het Recht* van Plancquaert, *Het Volksrecht*, *De Waarheid* (1893-1914; 1919-1941) en *Het Vrije Woord*. Hij verdedigde bij herhaling het algemeen enkelvoudig stemrecht en verzette zich tegen de loting en tegen de overname van Kongo door België. Hij koppelde bewust de Vlaamse eisen aan de sociale en ijverde voor de culturele en economische toenadering tussen België en Nederland. In 1896 werd Du Castillon secretaris van de **Vlaamse Hoogeschoolcommissie** ter vernederlandsing van de Gentse universiteit.

In 1894 ging Du Castillon in het Brusselse wonen. Hij bleef evenwel actief in zijn geboortestreek. Samen met Plancquaert stelde hij zich in 1896 kandidaat voor de Christene Volkspartij bij de parlamentsverkiezingen in het arrondissement Kortrijk. Hij behaalde bij de 10.000 stemmen maar werd niet verkozen. In 1898 en in 1900 was hij kandidaat in Dendermonde, waar hij eveneens een respectabel aantal stemmen behaalde, maar evenmin werd verkozen. Al vrij snel begreep Du Castillon dat er voor de Christene Volkspartij geen grote toekomst weggelegd was en hij trachtte de partij uit haar isolement te halen door zich in te zetten voor samenwerking met de Belgische Volksbond en voor de vorming van een breed progressief front. De ver-

oordeling door de kerkelijke autoriteiten van de christen-democratische scheurmakers verijdelde deze droom en Du Castillon gleed geleidelijk af naar het antiklerikale kamp. In 1900 werd hij redacteur van het liberale blad *De Vlaamsche Gazet van Brussel* en nadien van *Het Laatste Nieuws*. Er was ook sprake van dat hij zou meewerken aan de socialistische krant *Le Peuple*. Om deze overgang werd hij op 10 februari 1903 uit de Christene Volkspartij gesloten. Toen ging Du Castillon zijn eigen weg. In 1904 nam hij opnieuw deel aan verkiezingen in Dendermonde met een lijst onder de benaming *Démocrates Dissidents* en in 1908 als kandidaat op een liberale lijst. Toch onderhield hij nog contacten met de daensisten en leverde onder meer bijdragen in *De Volkseeuw* van priester Florimond-Alphonse Fonteyne uit Brugge.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog verbleef Du Castillon met zijn gezin in Nederland en werkte er aanvankelijk mee aan *De Vlaamsche Stem*. Toen dit blad in activistisch vaarwater terechtkwam, werd hij redacteur van *Het Belgisch Dagblad* waarin hij elke vorm van Vlaamsgezindheid in de oorlog als **activisme** brandmerkte. Hij zette ook zijn naam onder het 21 juli-Manifest van Frans van Cauwelaert en zijn geestverwanten, waarin onder andere bevestigd werd dat de V.B. aan de staatkundige eenheid van België geen afbreuk wilde doen. In zijn geschriften pleitte Du Castillon nu voor eendracht tussen Vlamingen en Walen, voor een sterk onafhankelijk België en voor het behoud van de kolonie. Hij nam daarmee afscheid van de V.B. en stapte over naar het Belgisch-nationalistische kamp.

In januari 1919 keerde Du Castillon naar België terug. Hij maakte er deel uit van het **Comité de Politique nationale** van Pierre Nothomb. In 1922 werd hij medewerker van het anti-activistische weekblad *Nieuw Limburg* en van 1920 tot 1930 van het Antwerpse liberale dagblad *De Nieuwe Gazet*. Op politiek vlak speelde hij geen enkele rol meer.

Onder eigen naam, maar ook onder de pseudoniemen van Alard de Bourghelles en Max van Vijve publiceerde Du Castillon een aantal romans, novellen, toneelstukken en gedichten. De literaire waarde ervan is bescheiden.

WERKEN: *De Christene Volkspartij in België*, 1894; – *Handboek der Christene Volkspartij*, 1896; – *Schelde, Maas en Rijn. Eenige beschouwingen over de herziening der verdragen van 1815, 1831 en 1839. Met eene kaart*, 1919; – *Albert I, zijn leven, zijn regering*, 1934.

LITERATUUR: H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, IV, 1965; – id., *25 jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, I, 1969; – L. Wils, *Het Daensisme. De opstand van het Zuidvlaamse platteland*, 1969; – R. Kerckhofs, 'Léonce du Castillon', in *Jaarboek van de Geschiedenis en Heemkundige Kring De Gaverstreke* (1980); – K. Rotsaert, *Het Daensisme in West-Vlaanderen*, 1989; – F. van Campenhout, 'Léonce Ducastillon. Journalist, volksverteller en letterkundige', in *Prominenten uit de Daensistische beweging*, 1989.

REGINALD DE SCHRYVER* EN KOEN ROTSAERT